

Ball de Tres Parts

Sant Julià de Cerdanyola

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Sant Julià de Cerdanyola

Coordenades:

Latitud: 42.22314
Longitud: 1.89243
UTM Est (X): 408594
UTM Nord (Y): 4675145

Classificació

Número de fitxa: 08903 - 201
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia: Música i dansa
Estil / època: Contemporani
Segle: XIX-XX
Estat de conservació: Bo
Protecció: Inexistent
Accés: Obert
Ús actual: Lúdic
Titularitat: Pública
Autoria de la fitxa: María del Agua Cortés Elía. OPC
Data de registre de la fitxa: dt., 16/04/2019 - 02:00

Descripció

El ball té tres parts, amb una música diferenciada per a cadascuna d'elles. Els balladors es situen en parella davant d'una altra parella, la dona a la dreta de l'home, disposats en dues fileres. S'alterna el ball amb la parella i amb la contra parella, però no es canvia de parella. El nombre de balladors ha de permetre formar grups de quatre. La primera part es balla amb pas de ball pla, es balla amb la contra parella: amb quatre passes els homes avancen i les dones retrocedeixen, retornen al lloc amb quatre passes més i per acabar tots

fan un giravolt cap a la seva dreta a la caiguda final del compàs i que serveix per situar-se encarats amb la seva respectiva parella que tenien de costat i se segueix el ball en la mateixa filera. En repetir la frase musical, els homes avancen i les dones retrocedeixen, de forma que cada filera avança 4 passes en direcció oposada a l'altra, i retornen al lloc d'inici amb 4 passes més. En acabar cada persona gira per situar-se com a l'inici i quedar encarada amb la contraparella. La segona part es balla amb pas de valset (ternari), les parelles tornen a estar en dues fileres encarades amb la contra parella situada davant, amb la que ara ballen. Fan un pas de valset davant (1, 2, 3) i un pas de valset darrera (1, 2, 3); després es creuen els homes amb dos passos de valset, passant pel centre del grup, per les seves respectives dretes i sempre mirant-se. Les dones fan després el mateix moviment i en acabar es repeteix tot, de forma que al final cada ballador torna a estar al lloc d'inici. La tercera part es fa amb pas de valset, les contra parelles encarades fan el primer moviment igual que el primer moviment de la primera part, però ara els homes retrocedeixen i les dones avancen amb dos passos de valset, i retornen a lloc amb dos passos més de valset. Després s'agafen mà dreta amb mà dreta amb la parella i fan una volta sencera amb pas de valset per acabar situats altra vegada en filera però encarats amb la parella. Amb la repetició del tema musical repeteixen el tercer moviment de la primera part, encarats amb la parella, però ara avancen les dones i reculen els homes, dos passos de valset per anar i dos per tornar; i acaben fent una volta agafats de la mà amb la contra parella. Segons la descripció de Joan Amades en aquest punt fan la volta les parelles dels extrems de la filera juntes, i les del mig amb la contraparella que li toqui de costat.

Història

El ball de Tres Parts és un ball pla que s'havia ballat a l'aplec de la Mare de Déu de les Esposes, que se celebrava el 15 d'agost. No tenim notícia de què s'hagi tornat a ballar des de que es va recollir el ball els anys 1930. El setembre de 2018 la Berguedana de Folklore Total va recuperar la dansa que s'ha tornat a introduir al municipi i a les ballades populars. La música i la descripció de la dansa la va recollir el músic Joan Tomàs a partir de les entrevistes que va fer a l'Hereu Mill, en Josep Casals de Sant Julià de Cerdanyola, dins les missions de l'obra del Cançoner Popular de Catalunya que tingueren lloc l'estiu de 1926. Aquesta dansa constava de tres parts, segons explicava Amades al Costumari (1936): la primera part era un ballet, en la segona els balladors feien una mitja cadena de bracet canviant-se de balladora (semblant al rigodon) i la tercera era com un vals. La segona part s'acompanyava d'una cançoneta: Ja ho diré al teu pare, Ja ho diré a ta mare, Ja ho diré al Ramon, que n'has ballat el rigodon.

Bibliografia

Amades, Joan. (1982) Costumari Català. Volum III, P. 915, 459 a 461. Salvat i Edicions 62, edició facsímil.
Cortés Elía, María del Agua; Escútia Fors, Eloi (2019) Danses tradicionals del Berguedà. Recull històric, musical i coreogràfic. Volum 1. Edita Berguedana de Folklore Total. Berga. Massot i Muntaner, Josep (2009) Obra del Cançoner Popular de Catalunya. Materials Volum XIX. Missions de recerca a la Casa de Caritat de Barcelona. Per Joan Tomàs. Publicacions de l'Abadia de Montserrat. P. 34-35. Tomàs, Joan (1926) Recerques a la casa de la Caritat de Barcelona sobre el cantaire Josep Casals i Cirera, l'Hereu Mill, de Sant Julià de Cerdanyola. Fons del Mestre Joan Tomàs, recerques Casa de Caritat, caixa 469. Arxiu Direcció General de Cultura Popular, Generalitat de Catalunya.

460 COSTUMARI CATALÀ

GRAFICS I FIGURES DEL BALL DE TRES PARTS, TIPIC DE L'APLEC DE LES ESPOSES, DE SANT JULIA DE CERDANYOLA, AL BERGADA

Fig. 1 Fig. 2 Fig. 3 Fig. 4 Fig. 5 Fig. 6 Fig. 7 Fig. 8 Fig. 9 Fig. 10 Fig. 11

Recollit per l'autor. Vegeu l'explicació en la pàgina 914.

alhor
nade
parla
refer
volur
(pàg
fan)
tres

I

I

M.

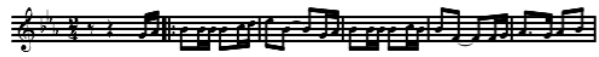
fic
es
ha
qu
m
el
s
q
B
e
c

Ball de Tres Parts

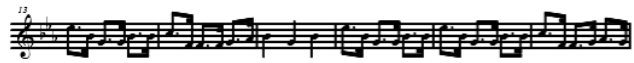
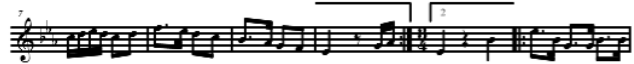
(Sant Julià de Cerdanyola)

(recollida per Joan Tomàs de Josep Casals, l'Heru Mill, el 1926)

1a PART

2a PART

3a PART

